

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
Кафедра технологій навчання, охорони праці та дизайну**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

**Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти**

«29» вересня 2021 року протокол № 7

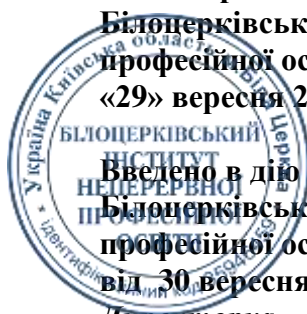
Введено в дію наказом директорки

**Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти**

від 30 вересня 2021 року № 01-01/68 О.Д.

Директорка

V.V. Сидоренко

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Соціальна та екологічна безпека діяльності»

Шифр за ОП	ОК 4
Галузь знань	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>
Спеціальність	<u>053 Психологія</u>
Освітня програма	<u>Психологія</u>
Рівень вищої освіти	<u>Другий (магістерський)</u>
Рік навчання	<u>I, семестр 2</u>
Вид дисципліни	<u>професійна підготовка, обов'язкова</u>
Форма навчання	<u>заочна</u>

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри технологій навчання,
охорони праці та дизайну
Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти
(протокол № 8 від «08» вересня 2021 р.)

завідувач кафедри

O.V. Сахно О.В Сахно

Біла Церква 2021

1. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по-батькові:	Івашев Євгеній Володимирович
Науковий ступінь (спеціальність):	Кандидат юридичних наук за спеціальністю «Філософія права»
Вчене звання (спеціальність):	–
Посада:	Доцент кафедри технологій навчання, охорони праці та дизайну Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
ORCID:	https://orcid.org/0000-0001-8934-3875
Профіль:	https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=ru&user=03XU8zUAAAAJ
e-mail:	ivashev@ukr.net
Контактний телефон:	+38-099-931-55-83

2. Інформація про курс навчальної дисципліни

Кредити ЕКТС:	3
Лекції:	8
Лабораторні заняття:	–
Практичні заняття:	10
Самостійна робота :	72
Курсова робота:	–
Вид контролю:	залік
Мова викладання:	українська
Форма викладання:	очна/дистанційна (з використанням програмного ресурсу https://meet.google.com)

3. Інформація про доступність в мережі

Профіль навчальної дисципліни	–
Репозитарій навчальної дисципліни	Доступ надається в індивідуальному порядку
Консультації	Онлайн-консультації за попередньою домовленістю: (Viber: +38-099-931-55-83) в робочі дні з 9.00 до 17.00

4. Перелік компетентностей та результатів навчання, що забезпечує навчальна дисципліна

Компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах, співпрацювати з представниками інших споріднених професій, громадських організаціях з питань надання психологічної допомоги.

СК7. Здатність приймати фахові рішення та діяти в складних і непередбачуваних умовах, кризових ситуаціях, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

РН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливої інформації із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, здійснювати реферування наукових джерел. обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки.

РН10. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності, демонструвати соціальну відповідальність та свідому поведінку, сповідувати гуманістичні та демократичні цінності.

5. Методи навчання

Навчання не залежно від форми викладання (очна чи дистанційна) передбачає використання словесних (лекція, розповідь, пояснення, бесіда),

наочних (ілюстрація, демонстрація, спостереження) та практичних (практична робота, тренувальні і творчі вправи) методів навчання.

Під час лекційних занять використовуються презентації, які поєднують словесні та наочні методи навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти акумулювати знання.

Під час практичних занять застосовуються словесні та практичні методи навчання, які спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти здібностей пізнання, а саме: дискусії, індивідуальна та командна форма роботи, кейси.

Самостійна робота базується на наочних та практичних методах навчання і направлена на самостійне оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями за темами навчальної дисципліни.

6. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни – набуття студентами знань щодо ключових аспектів забезпечення соціальної та екологічної безпеки у професійній діяльності, а також практичних навичок щодо корекції психічного стану персоналу при здійсненні останньої.

Завдання вивчення навчальної дисципліни:

- проаналізувати теоретичні засади сутності та змісту соціальної безпеки;
- дослідити поняття та ключові аспекти забезпечення екологічної безпеки України;
- окреслити загальні засади забезпечення соціальної та екологічної безпеки діяльності суб'єктів господарювання;
- набути навичок застосування корекційних методик у процесі забезпечення соціальної та екологічної безпеки.

7. Міждисциплінарні зв'язки

Перелік дисциплін, вивчення яких має передувати навчальній дисципліні (пререквізити): філософія освіти, культура фахової мови.

Перелік дисциплін, які мають вивчатися одночасно або безпосередньо після вивчення навчальної дисципліни (кореквізити): методологія та методика організації наукових досліджень, теоретико-методологічні проблеми психології.

8. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади сутності та змісту соціальної безпеки

Тема 1. Соціальна безпека людини

Рівень життя. Економічний розвиток як ключовий чинник соціальної безпеки людини. Державні соціальні стандарти та гарантії у сфері доходів населення. Доходи та витрати від трудової діяльності.

Якість життя. Охорона здоров'я. Харчування. Продовольче забезпечення. Житло та умови проживання.

Сім'я та діти. Освіта. Культура і мистецтво. Вільне пересування, подорожі та туризм. Вільний доступ до інформації.

Тема 2. Соціальна безпека суспільства

Бідність та її подолання. Соціальне середовище. Соціальне страхування. Гендерна політика. Запобігання виникнення та вирішення трудових конфліктів. Етно-національні відносини. Релігійні права.

Тема 3. Соціальна безпека держави

Демографічна ситуація. Трудова міграція. Зайнятість і ринок праці, безробіття. Епідеміологічна ситуація в Україні. Теоретичні засади та загальна оцінка стану соціально-трудова відносин. Розвиток соціального партнерства. Безпека життєдіяльності.

Тема 4. Стратегія соціальної безпеки України

Рівні дослідження соціальної безпеки. Пріоритетні соціальні інтереси. Соціальні загрози. Напрями забезпечення соціальної безпеки. Заходи щодо реалізації Стратегії соціальної безпеки. Механізм забезпечення соціальної безпеки. Оцінка показників соціальної безпеки України у контексті національної безпеки держави задля досягнення цілей сталого розвитку.

Змістовий модуль 2. Екологічна безпека України

Тема 5. Екологічна безпека: основні поняття виміру та світоглядний сенс

Основні поняття та виміри екологічної безпеки. Екологічні кризи та екологічні катастрофи, їх класифікація. Екологічна безпека в системі національної безпеки. Національний інтерес у сфері екологічної безпеки. Ціннісний зміст екологічної безпеки. Екологічна безпека як предмет

комплексного наукового дослідження. Принципи та пріоритети політики екобезпечного розвитку.

Тема 6. Оцінка сучасного стану екологічної безпеки екосистем України

Загальний стан повітряного середовища в Україні. Якість атмосферного повітря та його головні забруднювачі. Вплив діяльності людини на гідросферу та джерела її забруднення. Загрози гідродинамічної безпеки регіонів України та проблеми збереження водних ресурсів. Агроекологічний потенціал ґрунтів України. Основні тенденції у сфері використання земельних ресурсів. Концептуальні засади сталого екологічного розвитку економіки. Стратегія ресурсно-екологічної безпеки соціально-економічного розвитку України. Радіаційна небезпека та її рівень у різних регіонах України. Організація життєдіяльності населення в умовах радіаційного забруднення. Екологічні проблеми житлово-комунального господарства. Відходи життєдіяльності та їх вплив на середовище проживання людей. Втрати виробничої інфраструктури, ресурсів та виснаження фінансової сфери. Погіршення стану довкілля та руйнування всієї інфраструктури життєдіяльності. Стан флори, фауни і біологічного різноманіття України. Стан здоров'я населення територій як показник стану (якості) довкілля.

Тема 7. Основні напрями державної політики щодо нейтралізації загроз екологічній безпеці України.

Державна система контролю і управління охороною навколишнього природного середовища. Соціально-економічні та промислові аспекти екологічної безпеки. Законодавче та нормативно-правове регулювання екологічної діяльності. Екологізація науки, техніки і виробництва. Створення та розповсюдження екологічно сприятливих технологій. Біобезпека в Україні. Екологічні ризики. Гуманітарні аспекти екологічної безпеки.

Змістовий модуль 3. Соціальна та екологічна безпека діяльності суб'єктів господарювання

Тема 8. Ризики у соціальних та екологічних системах.

Оцінка ризику у соціальних та екологічних системах. Концепція прийняттого (допустимого) ризику. Типи і методи аналізу небезпек. Нормування ризиків та управління ними. Процес і принципи управління ризиками. Мета, завдання, структура, органи управління, сили і засоби

системи управління ризиками. Режими функціонування, планування дій системи та організація взаємодії її елементів.

Тема 9. Надзвичайні ситуації та комплекс заходів захисту населення.

Надзвичайні ситуації та їх загальна класифікація. Комплекс заходів захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайної ситуації. Державна система моніторингу довкілля. Прогнозування наслідків надзвичайних ситуацій та ідентифікація потенційно небезпечних об'єктів.

Тема 10. Забезпечення фахової дієздатності, ефективної та безпечної праці персоналу організації.

Професійна орієнтація населення і формування загальноосвітнього і професійного рівня персоналу. Організація набору і відбору, атестації персоналу. Охорона праці і гарантії прав персоналу.

Структура і зміст документів із забезпечення дієздатності персоналу. Статут підприємства, як організаційно-розпорядчий документ. Колективний договір і правила внутрішнього трудового розпорядку. Положення про службу з охорони праці.

Система управління охороною праці організації. Оцінка ризиків виникнення небезпечної ситуації на виробництві. Розслідування нещасних випадків. Навчання з питань охорони праці.

Гігієнічна класифікація умов праці та санітарно-гігієнічні вимоги до персоналу організації. Обов'язкові медичні огляди персоналу.

Організація ефективної та безпечної праці персоналу. Класифікація факторів і система елементів ефективної та безпечної праці. Принципи ергономіки робочого місця. Основні психологічні фактори ефективної та безпечної праці. Методики корекції психічного стану персоналу організації.

9. Структура курсу та форма контролю знань

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				Балів (max)
			годин				
			лк.	лаб.	пр.	СРС	
Змістовий модуль 1							
«Теоретичні засади сутності та змісту соціальної безпеки»							
1	Лекція 1	Соціальна безпека людини	2				3
	Практичне заняття 1	Соціальна безпека суспільства			2		6
	Практичне заняття 2	Соціальна безпека держави			2		6
	Самостійна робота 1	Стратегія соціальної безпеки України				12	7
1	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 1				6	
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1					10
Всього за змістовий модуль 1 – 24 год.			2		4	18	32
Змістовий модуль 2 «Екологічна безпека України»							
1	Лекція 2	Екологічна безпека: основні поняття виміру та світоглядний сенс	2				3
	Практичне заняття 3	Оцінка сучасного стану екологічної безпеки екосистем України			2		6
	Самостійна робота 2	Основні напрями державної політики щодо нейтралізації загроз екологічній безпеці України				12	7
2	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 2				6	
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2					10
Всього за змістовий модуль 2 – 22 год.			2		2	18	26
Змістовий модуль 3							
«Соціальна та екологічна безпека діяльності суб'єктів господарювання»							
2	Лекція 3	Ризики у соціальних та екологічних системах	2				3
	Практичне	Управління ризиками у			2		6

	заняття 4	соціальних та екологічних системах					
	Самостійна робота 3	Надзвичайні ситуації та комплекс заходів захисту населення				15	7
2	Лекція 4	Забезпечення фахової дієздатності, ефективної та безпечної праці персоналу організації	2				3
	Практичне заняття 5	Система управління охороною праці організації			2		6
	Самостійна робота 4	Організація ефективної та безпечної праці персоналу				15	7
3	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 3				6	
	ПМК 3	Підсумковий контроль за змістовий модуль 3					10
Всього за змістовий модуль 3 – 44 год.			4		4	36	42
Залік							
Всього з навчальної дисципліни – 90 год.			8		10	72	100

Поточний контроль здійснюється впродовж кожного практичного заняття (всього за ЗМ 1 – 12 балів, ЗМ 2 – 6 балів, ЗМ 3 – 12 балів).

Контроль самостійної роботи здійснюється впродовж кожного заняття (всього за СРС 1 – 12 бали, СРС 2 – 12 балів, СРС 3 – 15 балів, СРС 4 – 15 балів).

Підсумковий модульний контроль (дистанційне тестування) складається із 3 модулів (всього за ПМК 1 – 10 балів, ПМК 2 – 10 балів, ПМК 3 – 10 балів).

Підсумковий контроль – залік, що є результатом суми балів за усіма видами робіт (ЗМ 1 + ЗМ 2 + ЗМ 3 + ПМК 1 + ПМК 2 + ПМК 3 + СРС 1-4).

10. Політика курсу навчальної дисципліни

Політика щодо відвідування. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. За відвідування 1 лекції нараховується 3 бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за умови погодження із викладачем. У цьому випадку за відвідування лекційних та практичних занять бали нараховуються за результатами тестування за темою лекції / практичного заняття.

Політика щодо діяльності на заняттях. Під час практичних занять створюється творчий простір для формування практичних умінь і навичок роботи у соціумі, зокрема у колективі. На заняттях обов'язковим є дотримання правил роботи у групі, шанобливе ставлення до поглядів колег, налаштованість на дружню співпрацю та взаємодопомогу, роботу у команді. На заняттях вітаються прояви творчості, креативності та індивідуальний підхід. При оцінюванні враховується активність роботи на заняттях, теоретична підготовка, виконання практичних завдань та завдань для самостійної роботи. Усі види робіт доцільно виконувати в оговорений викладачем термін.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (практичне заняття – 2 бали; самостійна робота – 3 бали). Перескладання модулів відбувається із дозволу навчального відділу за наявності поважних причин (хвороба, міжнародне стажування, тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25 %. Списування під час підсумкового контролю та екзамену заборонене (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування. За плагіат та некоректну поведінку (у тому числі запізнення) знімаються штрафні бали. За плагіат – 25 балів; некоректну поведінку від 0,2 балів до 5 балів включно.

11. Система оцінювання навчальних досягнень

Навчальна дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою за видами навчальної діяльності.

Види робіт	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	12
Участь у практичних заняттях (виступи, проблемні ситуації)	30
Самостійна робота (аналіз інформаційних джерел, підготовка повідомлень, опрацювання спеціальної літератури)	28
Тестування за змістовими модулями 1, 2 та 3	30
Екзамен	Сума балів за усіма видами робіт

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
80 - 89	B	добре
65 - 79	C	
55 - 64	D	задовільно
50 - 54	E	
35 - 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації до практичних робіт за навчальною дисципліною «Соціальна та екологічна безпека діяльності» (електронне видання, що знаходиться в репозитарії навчальної дисципліни).

2. Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти за навчальною дисципліною «Соціальна та екологічна безпека діяльності» (електронне видання, що знаходиться в репозитарії навчальної дисципліни).

13. Список рекомендованих джерел**ОСНОВНІ**

1. Копенгагенська декларація про соціальний розвиток. Режим відкритого доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_505.

2. Конституція України. Режим відкритого доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>.

3. Закон України «Про національну безпеку України». Режим відкритого доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.

4. Закон України про основи національної безпеки України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15>.

5. Про затвердження Методики розрахунку рівня економічної безпеки України. Режим відкритого доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0060665-07>.

6. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України. Режим відкритого доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13>.

7. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України». Режим відкритого доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015#n7>.

8. Цілі сталого розвитку 2016—2030 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://un.org.ua/ua/tsilirozvytkutysiacholittia/tsilistalohorozvytku>.

ДОПОМІЖНІ

9. Стан та перспективи соціальної безпеки в Україні: експертні оцінки: монографія / О. Ф. Новікова, О. Г. Сидорчук, О. В. Панькова [та ін.] / Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ; НАН України, Інститут економіки промисловості. – К. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. 184 с.

10. Соціальна безпека: теорія та українська практика: Монографія / І.Ф. Гнибіденко, А.М. Колот, О.Ф. Новікова та ін.; За ред. І.Ф. Гнибіденка, А.М. Колота, В.В. Рогової. - К.: КНЕУ, 2006. 292 с.

11. Соціальна безпека як елемент державного регулювання: соціально-економічний та гуманітарний контекст / О.Г. Сидорчук // Управління економікою: теорія та практика: Зб. наук. пр. — К: ІЕП НАНУ, 2018. С. 95-109.

12. Підгірна В.Н. Соціальна безпека як пріоритетна складова національної безпеки України / В.Н. Підгірна, А.І. Магальяс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : nauka.kushnir.mk.ua/?p=26844.

13. Екологічна безпека України: Навчальний посібник / М. І. Хилько. – К., 2017. 266 арк.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

14. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.